AMKE

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto 3.10.2018 kuulemiseen
HE 123/2018 vp/asiantuntijapyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Toimintaympäristö

Suomen talous kasvaa jo toista vuotta voimakkaasti. Sekä Elinkeinoelämän keskusliiton että Suomen Yrittäjien selvitysten mukaan pula ammattitaitoisesta työvoimasta uhkaa jo merkittävästi yritysten kasvumahdollisuuksia ja johtaa pahimmillaan talouden kasvun hidastumiseen.

Työelämän osaamistarpeet kasvavat nopeammin kuin niihin suunnatut resurssit. Tarve erityyppisiin nopeavaikutteisiin osaamisratkaisuihin, kuten aikuisten muuntokoulutukseen, on kasvava. Samalla tulee varmistaa työvoiman uusiutuminen ammatillisen peruskoulutuksen avulla.

Ammatillisella koulutuksella on työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä. Erityisesti pk-yritykset tarvitsisivat kehittämis- ja innovaatiotoiminnassaan ammatillisen koulutuksen palveluita ja resursseja. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiorahoitus tulee ulottaa ammatilliseen koulutukseen. Nyt nämä resurssit suunnataan korkeakouluille.

Toisen asteen koulutuksella on koko ikäluokan koulutustehtävä. Kansallinen koulutuksen arviointivirasto Karvi julkaisi vuonna 2016 arvioinnin matematiikan oppimistuloksista perusopetuksen päättövaiheessa. Sen mukaan osaamisen taso ei suurella osalla oppilaista yllä arkielämän tarpeisiin. Heillä ei ole riittävää osaamista toisen asteen tutkinnon suorittamiseen. Erityistä tukea opinoissaan tarvitsee jopa viidennes opiskelijoista.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot

Ammatillisen tutkintokoulutuksen uudet opiskelijat[1)]

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 arvio	2019 arvio
Perustutkintokoulutus	69 354	71 621	74 049	73 000	80 000	80 000
— josta oppisopimuskoulutus	6 963	6 166	6 838	8 000	10 000	10 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutus	30 926	31 518	34 453	37 000	45 000	45 000
— josta oppisopimuskoulutus	12 688	12 672	14 437	16 000	17 000	17 000

[1)] Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Vuodesta 2018 lukien lukuihin sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirtynyt työvoimakoulutus.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet[1)]

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 arvio	2019 arvio
Perustutkinnot	48 754	50 492	50 062	51 000	54 000	56 000
— josta oppisopimuskoulutus	5 022	4 635	4 379	4 500	4 500	5 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	15 908	16 701	17 923	19 000	20 000	22 000
— josta oppisopimuskoulutus	7 403	7 384	8 368	8 500	9 500	10 500

[1)] Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen.

Ammatillinen koulutus toteuttaa koko työikäisen väestön osaamisen uusintamis- ja ylläpitotehtävää. Vuodesta 2014 vuotuinen uusien opiskelijoiden määrä on kasvanut noin 25 000 opiskelijalla ja tutkinnon suorittaneiden määrä 9 000 opiskelijalla.

Ammatillisen koulutuksen resurssit vuonna 2019

Ammatillisen koulutuksen rahoitus on pudonnut vuoden 2012 tasosta yli 15 prosenttia.

Valtionosuudeksi ja -avustukseksi ammatilliseen koulutukseen esitetään vuonna 2019 noin 803 miljoonaa euroa. Nousua on noin 29 miljoonaa euroa vuoteen 2018. Tämä on kuitenkin rahasumma, joka siirtyy työ- ja elinkeinoministeriöltä tutkintotavoitteisen työvoimakoulutuksen siirtyessä opetus- ja kulttuuriministeriön budjettiin. Työvoimakoulutukseen suunnattava määräraha vuodelle 2019 on noin 137,5 miljoonaa euroa. Koulutuksenjärjestäjien saama kokonaisrahoitus ei käytännössä nouse.

Johtopäätökset

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät ovat nousseet viime vuosina voimakkaasti. Samalla koulutukseen ohjattu rahoitus on laskenut. Elinkeinoelämä ei saa riittävästi tarvitsemaansa osaavaa ammatillista työvoimaa pitääkseen kasvua yllä. Ammatillisella koulutuksella on koko ikäluokan koulutustehtävä ja osa sen resursseista kuluu peruskoulusta vailla riittävää perusosaamista tulleiden nuorten valmiuksien lisäämiseen sekä erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tukemiseen. Elinikäisen oppimisen palveluita ei pystystä tarjoamaan kuin osalle niitä tarvitsevia.

AMKE

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto 3.10.2018 kuulemiseen
HE 123/2018 vp/asiantuntijapyyntö

Talousarviossa esitetyillä resurssilla ammatillinen koulutus ei kykene toteuttamaan sille asetettuja tehtäviä. Ammatilliseen koulutukseen tarvitaan merkittäviä taloudellisia lisäresursseja, jotta se pystyy vastaamaan kaikkiin sille asetettuihin tehtäviin.

AMKE ry esittää vähinään kymmenen prosentin korotusta ammatilliseen koulutukseen suunnattuun määrärahaan.

Toimitusjohtaja

Veli-Matti Lamppu

AMKE ry

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry *on 84 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEn jäsenet kouluttavat 96 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.*